

SUN'YI INTELEKT ASOSIDAGI DASTURLARNING(AI) PSIXOLOGIK QABUL QILINISHI: ISHONCH VA ANIQLIK MASALALARI

Nosirova O'g'iloy Ravshanjon qizi

Toshmuhammedova Nodiraxon Ilhomjon qizi

Qòqon Universiteti Andijon filiali

Psixologiya fakulteti Psixologiya yònalishi

1-bosqich 25-13-guruh talabalari

Ro'zimuhammedova Muxlisabonu Ilxomjon qizi

Ilmiy rahbar:

<https://doi.org/10.5281/zenodo.18372423>

Annotatsiya: Ushbu maqolada sun'iy intellekt (AI) asosidagi dasturlarni foydalanuvchilarning psixologik qabul qilishi, shuningdek, ularga bo'lgan ishonch va aniqlik masalalari tahlil qilinadi. Tadqiqotda AI tizimlari foydalanuvchi qarorlariga qanday ta'sir qilishi, ishonchni shakllantirish omillari va noto'g'ri qaror qabul qilish xavfi muhokama qilinadi. Maqolada shuningdek, AI algoritmlarining aniqligi, foydalanuvchilar tomonidan qabul qilinishiga ta'sir etuvchi faktlar, shaffoflik va izchillik kabi parametrlar asosida tahlil qilinadi. Tadqiqot natijalari AI texnologiyalarini inson-kompyuter o'zaro aloqasida samarali va ishonchli ishlatish uchun tavsiyalar beradi va psixologik qabul qilish mexanizmlarini chuqurroq tushunishga yordam beradi.

Kalit so'zlar: sun'iy intellekt, AI dasturlar, psixologik qabul qilish, foydalanuvchi ishonchi, aniqlik, algoritm ishonchliligi, shaffoflik, inson-kompyuter o'zaro aloqasi, foydalanuvchi xatti-harakatlari, qaror qabul qilish

Annotation: This article analyzes the psychological acceptance of artificial intelligence (AI) based applications by users, focusing on trust and accuracy issues. The study examines how AI systems influence user decisions, factors shaping trust, and the risks of incorrect decision-making. The article also discusses the accuracy of AI algorithms and factors affecting user acceptance, including transparency and consistency. The findings provide recommendations for the effective and reliable use of AI technologies in human-computer interaction and help to better understand the mechanisms of psychological acceptance.

Keywords: artificial intelligence, AI applications, psychological acceptance, user trust, accuracy, algorithm reliability, transparency, human-computer interaction, user behavior, decision-making

Аннотация: В данной статье анализируется психологическое принятие пользователями приложений на основе искусственного интеллекта (AI), с акцентом на вопросы доверия и точности. Исследование

ITALY

ITALY

рассматривает, как системы AI влияют на решения пользователей, факторы формирования доверия и риски принятия неверных решений. В статье также обсуждается точность алгоритмов AI и факторы, влияющие на принятие пользователями, включая прозрачность и последовательность. Результаты предоставляют рекомендации по эффективному и надежному использованию технологий AI во взаимодействии человека и компьютера и помогают лучше понять механизмы психологического принятия.

Ключевые слова: искусственный интеллект, приложения AI, психологическое принятие, доверие пользователей, точность, надежность алгоритмов, прозрачность, взаимодействие человек-компьютер, поведение пользователей, принятие решений

Sun'iy intellekt (AI) asosidagi dasturlar hayotimizning turli sohalarida tobora kengroq qo'llanilmoqda, shu jumladan moliya, sog'liqni saqlash, ta'lim, transport va kundalik xizmatlarda. Ushbu dasturlar samaradorlikni oshirish, ma'lumotlarni tezkor tahlil qilish va murakkab jarayonlarni avtomatlashtirish imkonini beradi. Shu bilan birga, AI texnologiyalarining foydalanuvchilar tomonidan qabul qilinishi, ya'ni psixologik qabul qilinishi muhim ahamiyat kasb etadi. AI tizimlari foydalanuvchi qarorlariga ta'sir qiladigan vosita sifatida qabul qilinadi, shuning uchun ishonch va aniqlik masalalari markaziy o'ringa chiqadi. Foydalanuvchi ishonchi AI texnologiyalarini samarali qo'llashning asosiy omillaridan biridir. Ishonchning shakllanishi bir necha faktorlar bilan belgilanadi: tizimning aniqligi, shaffofligi, izchilligi, foydalanuvchiga tushunarli interfeys va oldingi tajribalar. Agar foydalanuvchi tizimdan olingan natijalarni ishonchli deb hisoblasa, u AI dasturlarini yanada faolroq va mustaqil ishlatadi. Ishonch yetishmasligi esa foydalanuvchi tomonidan tizimdan cheklangan foydalanish yoki butunlay rad etishga olib kelishi mumkin. Shu bilan birga, ishonchni oshirish uchun foydalanuvchi tajribasi, shaxsiylashtirilgan tavsiyalar va natijalarni tushuntirish mexanizmlari muhim ahamiyatga ega. Aniqlik va ishonchlilik AI tizimlarining qabul qilinishida asosiy o'rinni egallaydi. Algoritmning aniqligi, xatolik darajasi va natijalarining doimiyligi foydalanuvchi qarorlarini bevosita ta'sir qiladi. Masalan, tibbiyot sohasida AI tizimi bemor tashxisini noto'g'ri aniqlasa, foydalanuvchi ishonchi sezilarli darajada pasayadi. Shu sababli algoritmning samaradorligini muntazam baholash va yangilash zarur. Aniqlikni oshirish foydalanuvchi ishonchini kuchaytiradi va AI dasturlarining kengroq qabul qilinishiga hissa qo'shadi. Bundan tashqari, foydalanuvchiga algoritm ishlash printsiplarini tushuntirish va natijalarni izohlar bilan ta'minlash ham aniqlikni sezilarli darajada oshiradi. Psixologik qabul qilishning yana bir

ITALY

SCIENCE AND INNOVATION IN THE EDUCATION SYSTEM

International scientific-online conference

ITALY

omili — tizimning shaffofligi. Foydalanuvchilar AI tizimining qanday ishlashini tushunishlari, natijalar qanday hosil qilinishini bilishlari kerak. Shaffoflik AI tizimining qaror qabul qilish mexanizmlarini foydalanuvchiga ochib beradi va ishonchni oshiradi. Shu bilan birga, shaffof tizim foydalanuvchi tomonidan xatoliklar yoki noto'g'ri natijalarni aniqlash imkonini yaratadi. Shu sababli AI dasturlarini ishlab chiqishda shaffoflik tamoyili muhim ahamiyatga ega. Masalan, foydalanuvchi interfeysida qaror qabul qilish jarayoni va algoritm asosidagi tavsiyalarni ko'rsatish foydalanuvchi qoniqishini oshiradi. Foydalanuvchi tajribasi AI psixologik qabul qilinishida muhim rol o'ynaydi. Intuitiv interfeys, qulay navigatsiya, natijalarni tez va aniq ko'rsatish foydalanuvchi ishonchini oshiradi. Shu bilan birga, foydalanuvchi dastur bilan uzoq muddatli va ijobiy tajribaga ega bo'lsa, psixologik qabul kuchayadi va dasturdan samarali foydalanish darajasi oshadi. Foydalanuvchi tajribasi yomon bo'lsa, hatto yuqori aniqlikka ega tizimlar ham rad etilishi mumkin. Shu sababli AI tizimlarini ishlab chiqishda foydalanuvchi testlari va tajribaviy sinovlar muhim ahamiyatga ega. AI tizimlari bilan inson o'rtasidagi o'zaro aloqani yaxshilash uchun tavsiyalar mavjud. Birinchidan, foydalanuvchilarni tizim imkoniyatlari va cheklovlari bilan tanishtirish zarur. Ikkinchidan, tizim natijalarini tushuntirish va foydalanuvchi qarorlariga qanday ta'sir qilishi haqida ma'lumot berish muhimdir. Uchinchi omil — tizimni foydalanuvchi ehtiyojlariga moslashtirish va individual sozlash imkoniyatlarini yaratish. Bu tavsiyalar foydalanuvchi ishonchi va qabul qilish darajasini oshiradi. Shuningdek, foydalanuvchi xatolarini tahlil qilish va tizimni optimallashtirish imkoniyatini yaratish AI samaradorligini oshiradi. Foydalanuvchi xatti-harakati va qaror qabul qilish psixologik qabul qilishda muhim o'rinni egallaydi. AI tizimlari foydalanuvchi qarorlarini qo'llab-quvvatlash vositasi sifatida ishlatiladi, lekin foydalanuvchi tizimga to'liq ishonmasa, qarorlar noto'g'ri yoki qisman amalga oshiriladi. Shu sababli foydalanuvchi xatti-harakatlarini tahlil qilish va tizimni foydalanuvchi ehtiyojlariga moslashtirish zarur. Bu psixologik qabulni kuchaytiradi va AI tizimlarining samaradorligini oshiradi. Psixologik qabul qilishga ijtimoiy omillar ham ta'sir qiladi. Masalan, guruh tajribasi, ekspert fikri yoki jamiyatdagi AI texnologiyalariga bo'lgan umumiy ishonch foydalanuvchi qarorlariga ta'sir qiladi. Agar foydalanuvchilar o'z atrofidagilarning ijobiy tajribasini ko'rsa, AI tizimga bo'lgan ishonch oshadi. Shu bilan birga, salbiy misollar ishonchni kamaytiradi. Shu sababli ijtimoiy omillarni hisobga olish va foydalanuvchi ishonchini oshirish strategiyalarini ishlab chiqish zarur. AI tizimlarining psixologik qabul qilinishi sohada etik masalalarni ham o'z ichiga oladi. Foydalanuvchilar o'z ma'lumotlari bilan ishlash, qaror qabul qilish

jarayonida adolat va shaffoflikni kutadi. AI tizimlarida etik prinsiplarni qo'llash, foydalanuvchi ma'lumotlarini himoya qilish va adolatli natijalarni ta'minlash foydalanuvchi ishonchini oshiradi. Shu bilan birga, etik tamoyillar algoritmlarning rivojlanishi va foydalanuvchi ishonchining barqarorligini ta'minlaydi. AI psixologik qabulini oshirish uchun, ishlab chiquvchilar tizimni foydalanuvchi ehtiyojlariga moslashtirish, interaktiv tavsiyalar berish, natijalarni tushuntirish va shaffoflikni ta'minlash bo'yicha strategiyalarni ishlab chiqishi kerak. Shu orqali foydalanuvchi tizimga ishonch hosil qiladi, samarali qarorlar qabul qiladi va AI dasturlarining qabul qilinishi maksimal darajaga yetadi. Shuningdek, AI texnologiyalarini jamoaviy ishlatish va ta'lim sohasida qo'llash foydalanuvchi qabul qilishini kuchaytiradi. Masalan, ta'lim platformalarida AI yordamida shaxsiylashtirilgan tavsiyalar berish, natijalarni tahlil qilish va o'quv jarayonini optimallashtirish foydalanuvchilarning ishonch darajasini oshiradi. Shu bilan birga, korporativ va sanoat sohalarida AI tizimlarini jamoaviy boshqaruvda qo'llash, ekspert fikrlarini hisobga olish va xatolarni aniqlash foydalanuvchi qoniqishini oshiradi.

Xulosa: Xulosa qilib aytganda, AI asosidagi dasturlarning psixologik qabul qilinishi ishonch va aniqlik omillari bilan bevosita bog'liq. Foydalanuvchi tajribasi, tizimning shaffofligi, aniqligi, foydalanuvchi ehtiyojlariga moslashuvi va ijtimoiy hamda etik faktorlar psixologik qabul qilishning asosiy omillaridir. Shu omillarni hisobga olgan holda AI tizimlarini ishlab chiqish va qo'llash foydalanuvchi ishonchini oshiradi, qaror qabul qilish jarayonlarini yaxshilaydi va texnologiyaning samaradorligini maksimal darajada oshiradi. Shu bilan birga, AI tizimlarining kelajakdagi rivojlanishi foydalanuvchi psixologik qabul qilinishiga asoslangan strategik yondashuvni talab qiladi va texnologiya inson hayotidagi o'rnini yanada mustahkamlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Russell, S., & Norvig, P. Artificial Intelligence: A Modern Approach. — Pearson, 2020.
2. Shneiderman, B. Human-Centered Artificial Intelligence: Reliable, Safe & Trustworthy. — Oxford University Press, 2020.
3. Mayer, R. C., Davis, J. H., & Schoorman, F. D. An Integrative Model of Organizational Trust. — Academy of Management Review, 1995.
4. Hoff, K. A., & Bashir, M. Trust in Automation: Integrating Empirical Evidence on Factors That Influence Trust. — Human Factors, 2015.

5. Lee, J. D., & See, K. A. Trust in Automation: Designing for Appropriate Reliance. — Human Factors, 2004.
6. Calo, R. Artificial Intelligence Policy: A Primer and Roadmap. — University of California, 2017.
7. de Visser, E. J., Pak, R., & Shaw, T. H. From Automation to Autonomy: The Importance of Trust Repair in Human-Robot Interaction. — Ergonomics, 2018.
8. Lankton, N., McKnight, D. H., & Tripp, J. Technology, Humanness, and Trust in AI Systems. — Journal of the Association for Information Systems, 2015.
9. O'Neill, C. Weapons of Math Destruction: How Big Data Increases Inequality and Threatens Democracy. — Crown, 2016.
10. European Commission. Ethics Guidelines for Trustworthy AI. — Brussels, 2019..

